PENTRUCE AM PIERDUT RÃZBOIUL DIN RÃSÃRIT SI AM CÃZUT IN ROBIA COMUNISTÃ

De Horia Sima

Rãzboiul ce l-a purtat România contra Rusiei bolsevice pentru apãrarea fruntariilor tãrii, ca orice intâmplare istoricã, nu poate fi circumscris in limitele lui cronologice, 22 Iunie 1941 - 23 August 1944. Substanta acestui rãzboiu s'a strâns de mult mai de departe; el are o serie de antecedente care fac parte integrantã din propria lui naturã. Aceastã pre-istorie a lui e tot atât de important sã fie cunoscutã si examinatã, dacã vrem sã-i intelegem tragicul final. Nu am pierdut rãzboiul intr'un singur moment, cum ar fi Stalingradul, si nici datoritã unei singure decizii, Teheran, care a dus la impãrtirea Europei in sfere de influentã, ci l-am pierdut, asa zicând pe drum, in decursul perioadei ce s'a scurs dela un rãzboiu la altul, prin acumularea unui lung sir de erori si adversitãti. Dacã adversitãtile nu puteau fi evitate, iesind din sfera vointei nationale, erorile puteau fi eliminate, fiind de competenta guvernantilor.
In paginile care urmeazã voiu încerca sã expun aceastã lentã eroziune a posibilitãtilor noastre de a ne înfrunta cu comunismul, in conditiuni ca sã ne putem salva tara dela cotropire si robie. Voiu arãta cum, pe parcursul celor douã decenii de viatã româneascã liberã, acei ce aveau rãspunderea destinelor natiunii au luat rând pe rând apa dela moara natiunii si au trecut-o în albia comunismului, pânã ce biata moarã româneascã, lipsitã de fortã, a întepenit. Pierderea independentei nationale este rezultatul unui lung proces de degradare a politicei noastre interne si externe, sãvârsit de oameni de cea mai feluritã spetã, începând dela inconstienti pânã la trãdãtori si agenti ai inamicului.

1. Latenta amenintare

Biruinta comunismului in Rusia atârna ca o sabie a lui Damocle deasupra capului nostru, în asteptarea unui moment propice ca sã ni-l reteze. Dacã in prima fazã a revolutiei rusesti, am profitat de haosul creat si de desmembrarea imperiului tarist pentru a recupera Basarabia, mai târziu, si pe mãsurã ce regimul iesit din revolutie se consolida, trebuia sã ne cutremurãm de ceeace ar putea sã se întâmple neamului nostru in viitor si cu înfrigurare sã ne pregãtim cuirasa de care sã se izbeascã atacurile dusmane.
Aceastã mobilizare permanentã a spiritului national contra monstrului care ne pândea de dincolo de Nistru era cu atât mai usor de realizat cu cât poporul nostru cunostea bolsevismul din propria lui experientã. Armata românã a trebuit sã se înfrunte in 1917 cu bandele de soldati rusi sovietizati cari pãrãseau frontul in masã si amenintau Iasii, unde se aflau Regele si guvernul tãrii. Tot cu arma in mânã, la cererea fratilor basarabeni, a trebuit sã curãtim provincia dintre Prut si Nistru de aceleasi hoarde care prãdau si ucideau si tot cu pretul sângelui vãrsat am alungat pe bolsevicii care se cuibãriserã la Budapesta, salvând nu numai România, ci si întreaga Europã Centralã de invazia comunistã. Chiar in interiorul tãrii s'au produs, între anii 1919 -1922, alunecãri spre stânga si a fost nevoie de interventia armatei si de sãnãtoasa reactiune a tineretului universitar ca sã se stingã focarele de agitatie.

Dar fiara bolsevicã, înfrântã pentru moment în încercãrile ei de a deveni stãpâna Europei printr'un singur asalt revolutionar generalizat, nu era biruitã. Ea s'a retras in vizuina moscovitã, de unde pregãtea revansa. Viitoarele revãrsãri ale comunismului asupra vecinilor nu vor mai fi brusce si necontrolate -lectiile depe Vistula si Budapesta le-au folosit- ci o mãiastrã combinattie de intrigã, diplomatie si fortã. Victimele de mâine vor trebui sã fie in prealabil cloroformizate, sã li se adoarmã instinctul de apãrare, sã fie prinse ca într'o pânzã de paianjen de retelele conspiratiei comuniste încât atunci când va veni ceasul loviturii de gratie, acestea sã nu mai opunã decât o slabã rezistentã.

2. Tragedia începe cu partidele

E greu de priceput cum aceste semne premergãtoare, care nu mai lãsau niciun dubiu asupra intenthlor si planurilor de agresiune ale Uniunii Sovietice contra tãrii noastre, nu au avut efectul asteptat in pãtura conducãtoare a tãrii. O cat de usoarã percepere a primejdiei ar fi trebuit sã-i determine pe conducãtori sã elaboreze o politicã de lungã duratã, care sã se transmitã ca o permanentã nationalã, pe deasupra partidelor care se succedau la putere, si al cãrei obiectiv sã fie întãrirea tãrii in toate sectoarele pentru a face fatã oricãrei încercãri inamice de a forta linia Nistrului. Tot destinul nostru, toatã istoria noastrã se juca pe aceastã carte. Vom exista ca natiune si ne vom putea desvolta in conformitate cu aspiratiile noastre nationale numai dacã vom izbuti sã împiedicãm puhoiul bolsevic sã se reverse peste tara noastrã, si vom pierde totul, inclusiv dreptul la o viatã liberã, dacã nu vom fi capabili sã ridicãm acest dig.

In decada care a urmat primului rãzboiu mondial, 1920-1930, partidele politice, stãpâne pe cârma tãrii, au dat un lamentabil examen de politicã externã. Ele s'au ocupat de fel de fel de chestiuni si au intocmit fel de fel de programe, dar nu au dat atentia cuvenitã acelor nouri amenintãtori care se puteau observa dincolo de Nistru. Partidele nu au înteles unde zace centrul de greutate al bãtãliei, încotro trebue sã ne concentrãm toate puterile si rezervele natiunii, care e problema prin excelentã spre care sã-si îndrepte îngrijorãrile si patriotismul lor. Romania nu se putea culca pe laurii victoriei. Ea era pânditã de nenumãrate primejdii externe. Dar aceste primejdii nu erau de egalã intensitate. Cum am spus si altãdatã, exista o ordine de mãrime a primejdiilor si partidele trebuia sã înceapã prin a organiza dispozitivul de apãrare al tãrii in functie de primejdia principalã. In cazanul moscovit fierbea a urã nestinsã împotriva neamului nostru. Si când armatele Anticristului se vor simti suficient de tari, iar noi vom fi suficient de slabi, si când cei dintâi nu se vor teme de complicatii internationale, ne vor cutropi.

Prizoniere ale unui fel rudimentar de a trata politica externã, toatã arta partidelor de a conduce corabia natiumi pe apele nelinistite ale Europei se rezuma la brava formulã a «marilor nostri aliati», ceeace voia sã zicã cã Anglia si Franta, marile puteri care ne-au sprijinit in realizarea unitãtii nationale, vor avea ele grijã sã ne ocroteascã si contra unei agresiuni din partea Rusiei. Evident cã atâta vreme cat sistemul de aliante ridicat pe ruinele celor trei imperii (german, austro-ungar si rusesc), având ca privot puterea militarã francezã, îsi mentinea suprematia pe continent, aceastã referintã la « marii nostri aliati» era fãrã cusur. Dar cum nimic nu rãmãne imutabil in istorie, si raporturile de forte între natiuni se modificã neîncetat. Franta a dominat in afacerile europene in

primii ani dupã rãsboiu, dar, rãnd pe rând, au intrat in actiune alte complexe politico-militare cari au rupt echilibrul existent. In 1922, Italia fascistã se desi prinde de sistemul de aliante iesit din rãsboiu si inaugureazã o politicã externã proprie. Dupã câtiva ani de slãbiciune, Rusia sovieticã se pune din nou pe picioare sub cnutul dictaturii comuniste, iar in anul 1933, poporul german se strange cu entuziasm sub steagul partidului national-socialist care proclamase ca punct principal din programul sãu repudierea clauzelor oneroase ale Tratalului dela Versailles.

In tot acest timp de mari prefaceri, partidele politice au rãmas anchilozate in formulele ce le mosteniserã dela «preluarea imperiului». Fizionomia politicã a Europei suferise schimbãri radicale. Europa dela 1922 nu mai era Europa dela 1920, nici Europa dela 1925 si nici Europa dela 1933. Partidele politice ar fi trebuit sã ia act de existenta unor noi constelatii de forte si sã adapteze politica externã a României noilor realitãti. Aceasta nu însemna a rupe cu vechile aliante -nu eram pusi in situatia de a opta pentru un sistem sau altul- ci de a lãrgi cercul prieteniilor, câstigând noi aliati in latentul conflict ce exista între noi si Rusia. Singur Generalul Averescu a înteles semnele îngrijorãtoare ale timpului si, in al doilea mandat al sãu, 1926-1927, a strâns legãturile de prietenie cu Italia mussolinianã. Cu acest gest, a obtinut nu numai recunoasterea alipirii Basarabiei de cãtre Italia, dar a pus si un prim fundament al unei aliante ulterioare care putea sã ne garanteze granita Nistrului. Guvernele cari au urmat nu numai cã nu au cultivat bunele raporturi cu Italia, dar au fãcut totul ca sã le învenineze, creindu-ne o dusmãnie inutilã.

Conflictul cu Uniunea Sovieticã era inevitabil din cauza ideologiei expansioniste a comunismului. Poporul român, cu instinctul lui sãnãtos, si-a dat seama de unde îl pândeste nenorocirea si a manifestat tot timpul o repulsie organicã fatã de agitatiile comuniste. Tineretul tãrii s'a ridicat cu un avânt irezistibil ca sã blocheze calea acelora cari voiau sã introducã comunismul in universitãti. Numai partidele trãiau intr'o lume irealã, crezându-se la adãpost de raidurile de peste Nistru, dacã invocau fãrã încetare, ca o formulã magicã, atasamentul fatã de marii nostri aliati. Ba mai mult, aceste partide s'au simtit ofensate când Corneliu Z. Codreanu cerea in 1930 «întoarcerea Basarabiei cu fata spre Bucuresti», in loc sã fie lãsatã pradã agentilor bolsevici, si i-au interzis marsul ce-l proiectase cu tineretul tãrii peste Prut.

Si asa s'a pierdut o decadã pretioasã, legându-ne sperantele de «fata morgana» a marilor nostri aliati. Iar acestia cum au onorat încrederea ce ne-am pus-o in ei? In 1939, ne-au oferit garantii pentru granita de Vest a tãrii, dar nu s'au legat sã apere granita rãsãriteanã. In 1940, când am primit ultimatul sovietic, nu ne-am bucurat nîci mãcar de un gest de protest din partea Angliei (cãci Franta iesise din luptã), adresat Moscovei, pentru cãlcarea conventiei de definire a agresiunii. In 1944, un alt moment critic al existentei Statului român, «marii nostri aliati», pe care îi adorau partidele, ne-au pãrãsit si ne-au învitat sã intrãm in abatorul bolsevic...

Si asa s'a pierdut o decadã pretioasã, sub domnia incompetentei si a superficialitãtii.

3. Trãdarea lui Titulescu

Neglijarea pericolului ce ne pãstea din stepele Rusiei a luat aspecte grave prin acapararea politicei externe a României de cãtre Nicolae Titulescu. In timp ce conducãtorii partidelor politice pot fi acuzati de diletantism sau de infantilism politic,

Nicolae Titulescu reprezintã un caz calificat de trãdare. Astãzi posedãm suficiente dovezi, mai ales dupã publicarea a o serie de documente de cãtre oficinele istorice ale regimului din tarã, pentru a afirma cã Titulescu a fost un agent al conspiratiei comuniste. Serviciile ce le-a adus Moscovei, trãdând interesele tãrii lui si ale întregei Europe, nu pot fi comparate decât cu cele aduse de Sorge sau Canaris, in cursul celui de-al doilea rãzboiu mondial.

Dela venirea national-tãrãnistilor la putere, in 1928, si pânã in 1936, când a fost concediat, Titulescu, fie cã era sau nu titularul ministerului, controla politica externã a Româ niei. Ceeace partidele sãvârsiserã din îngustime de vedere, lãsând granita rãsãriteanã descoperitã, Titulescu a urmãrit cu bunã stiintã si constiintã. La plecarea lui, situatia externã a României se înrãutãtise, devenind fluidã, fãrã niciun punct de sprijin real, fãrã, nicio certitudine, fãrã niciun aliat care ar putea sã ne ajute in caz de nevoie. Franta, «marele nostru aliat», se intovãrãsise cu Uniunea Sovieticã!: deci, nu ne mai putea fi de niciun folos; cu Germania si Italia eram la cutite, iar de Rusia Sovieticã ne legau niste semnãturi fãrã nicio valoare.

Titulescu întreprinse trei operatii fraudulose de politicã externã in contra intereselor tãrii

a. a fãcut tot ce i-a stat in putintã ca sã împiedece apropierea României de Statele revolutiilor nationale, Italia si Germania, mergând pânã la ofensarea si bruscarea acestor mari puteri;

b. a lucrat cu un zel suspect ca sã întroducã Rusia Sovieticã in concertul natiunilor civilizate, din care se expulzase singurã prin faptele ei criminale. In 1934, Rusia Sovieticã este primitã in Liga Natiunilor, iar in 1935 se încheie pactul de amicitie si asistentã mutualã între Franta si Soviete. La realizarea celor douã acte, Titulescu a fost un aprig sustinãtor al Kremlinului;

c. pentru a linisti opinia publicã româneascã, alarmatã de strania atitudine a ministrului nostru de externe, care se fãcuse avocatul Rusiei Sovietice in toate forurile internationale, Titulescu s'a întors acasã cu niste petite de hârtie pe care îsi pusese semnãtura si Rusia Sovieticã. Unul era pactul de definire al agresiunii, semnat la Londra in 1933, între Soviete si toti vecinii ei. România figureazã printre semnatarii acestui act. Alt instrument diplomatic prin care Titulescu voia sã demonstreze tãrii cã relatiile cu Rusia Sovieticã s'au normalizat si nu mai avem sã ne temem de o agresiune din partea acestui Stat, a fost reluarea raporturilor diplomatice cu Moscova, in 9 Iunie 1934. Chestiunea Basarabiei fusese eliminatã din termenii acordului înedt ne putem imagina natura garantiilor ce ni le oferea Uniunea Sovieticã. Ea ne garanta cã Basarabia continuã sã fie obiect de litigiu între cele douã tãri... Când si-a respectat Uniunea Sovieticã iscãlitura, ca sã ne putem încredinta, soarta acordurilor încheiate cu ea?

Trãdarea lui Titulescu a fost posibilã pentrucã a întâlnit mediul prielnic in care sã. se desfãsoare activitatea lui de desorganizare a apãrãrii nationale. Partidele politice, cu superba lor ignorantã a noii conjuncturi europene, vedeau in Titulescu un strãlucit continuator al glorioasei mosteniri a rãzboiului de intregire, alãturi de «marii nostri aliati». Dar ei nu îsi luau osteneala sã cerceteze cum ne va ajuta Franta in eventualitatea unui atac rusesc, cãnd ea însãsi era legatã printr'un pact militar cu Uniunea Sovieticã... Din momentul încheierii acestui pact, Franta nu mai putea conta in tabloul aliantelor românesti si trebuia substituitã cu o altã putere, in spetã Germania. Partidele nu intelegeau jocul subtil a lui Titulescu, care le specula nivelul redus al inteligentei lor politice pentru a-si împlini obligatiile luate fatã de Internationala Comunistã. Partidele

îi dãduserã lui Titulescu o semnãturã in alb. Tot ce fãcea el era bun fãcut, purtând pecetea celei mai mari iscusinte politice. Atât Maniu, Brãtianu, cât si ceilalti sefi mai rnãrunti ai partidelor, cu rari exceptii, îi purtau un adevãrat cult si îi sorbeau cuvintele casicum ar fi fost rostite de un oracol.
Dar Titulescu mai dispunea si de altã acoperire ca sã-si exercite fãrã niciun control politica lui de subminare a sigurantei externe a tãrii. Manevrele lui de progresivã înfeudare a României intereselor sovietice nu s'ar fi putut realiza fãrã de consimtãmântul Regelui Carol al II-lea. Regele era de acord cu aceasi politicã de apropiere de Moscova, pe care el însusi o patrona si urmãrea sã o realizeze.
Ultima loviturã si cea mai gravã pe care o pregãtea Titulescu in contra tãrii lui a fost sã transforme România intr'o bazã de înaintare a trupelor sovietice spre Europa Centralã. Aceastã actiune trãdãtoare care, dacã s'ar fi realizat, ne-ar fi transformat in pasalâc rusesc cu 8 ani mai inainte, a putut fi împiedecatã la vreme gratie energicelor proteste ale lui C. Z. Codreanu, Octavian Goga, George Brãtianu, Mihail Sturdza si ale altor oameni politici si diplomati.

4. Oculta Palatului

Din punct de vedere al intereselor lui si ale dinastiei ce domnea in Romãnia, Regele Carol II ar fi trebeit sã manifeste o atitedine anticomunistã fermã. El stia precis cã va fi mãturatã Coroana in eventealitatea unei biruinte comuniste. De acest lucru era constient si asa se explicã anumite sovãieli ale lui de a se asvârli cu ochii legati într'o aliantã cu Moscova. Dar aceste momente de luciditate si responsabilitate erau înãbusite de alte preocupãri si porniri. Regele Carol mai era si amantul Elenei Lupescu si cu aceastã femeie nu a intrat la Palat numai o curtezanã, ci o initiatã in conspiratia comunistã. In jurul ei s'a format o camarilã care-l încercuise pe Rege si îi controla toate deciziile. Nimeni nu venea la putere fãrã de aprobarea acestui cerc, denumit «oculta», si nimeni nu putea beneficia de favoarea Regelui dacã nu servea planurilor de sovietizare a României pe care si le propusese aceastã camarilã, patronatã de Elena Lupescu.
Concedierea lui Titulescu, in toamna anului 1936, nu a insemnat, cum s'a crezut atunci in cercurile germane si italiene, o schimbare in politica externã a României in beneficiul puterilor Axei. Politica titulescianã a fost continuatã exact dupã aceleasi linii de cãtre noii titulari ai Palatului Sturdza. Plecarea lui Titulescu -datoritã unui conflict de ordin personal cu Regele- nu a slãbit cu nimic posibilitãtile de interventie ale Moscovei in afacerile interne ale României, cãci rãmânea echipa de bazã condusã de Elena Lupescu, in mâinile cãreia Regele Carol devenise o jucãrie. Aceastã echipã mai avea avantajul cã actiona din incinta Palatului, dela picioarele Tronului, un loc înconjurat de veneratia si dragostea întregului popor. Cine putea bãnui pe Suveran cã ar fi o unealtã a comunismului?
Dimpotrivã, Rusia câstiga prin eliminarea lui Titulescu si, probabil, cã îndepãrtarea lui a fost hotãritã in cele mai înalte sfere ale comunismului mondial, iar conflictul cu Regele a fost folosit numai ca un pretext. Intr'adevãr, Titulescu, in 1936, era un om uzat si compromis. Fusese stors ca o lãmâie in fel de fel de întreprinderi dictate de interesele Rusiei Sovietice. Era rãu vãzut la Roma si Berlin, trezea suspiciuni chiar la Londra, unde guvernul de atuncl cãuta o întelegere cu Germania si Italia, provocase cercurile nationaliste din Franta si fãcuse si imprudenta ca din primul moment sã-si afirme

simpatia si sprijinul pentru guvernul republican al Spaniei. In tarã era tinta unor aspre atacuri, nu numai din partea miscãrii legionare, ci si a altor partide de opozitie. Orice ar fi întreprins deacum înainte, ar fi purtat pecetea «omul Moscovei» si ar fi stârnit o furtunã de proteste in tarã si in strãinãtate. Ori, Internationala Comunistã nu avea interes ca in 1936 sã provouce rãzboiul si nici sã descopere echipa de bazã care actiona in Romania, formata din Rege, Elena Lupescu si anturajul lor. Romania era sacrificatã, va truce la momentul oportun de partea Rusiei, dar pânã atunci trebuia sã ducã o politied de împãciuire fatã de Berlin, pentru a nu trezi suspiciuni grave si a provoca mania lui Hitler. Iatã dece trebuia sã plece Titulescu: pentru a preda politica externã a României in mânni mai sigure, care, fãrã a schimba o iotã din cursul anterior, sã o exercite cu mai mare flexibilitate si astutie.
Din primii ani de domnie ai Regelui Carol al II-lea se poate observa cum acesta cârmuia tara dupã conceptii strãine de interesele neamului:
a. a combãtut Miscarea Legionarã si a urmãrit decapitarea ei când situatia specificã a României, amenintata direct de comunism, ar fi reclamat o ocrotire a Legiunii. Tronul nu ar fi putut iesi decât întãrit din aceastã colaborare;
b. a urmãrit cu o perseverentã diabolicã sfãrâmarea marilor partide, pentru a nu mai exista in tarã nicio fortã capabilã sã se opunã planurilor lui scelerate. Aceste partide mai puteau fi un obstacol in politica lui de apropiere de Rusia, dacã s'ar fi trezit la realitate atunci când s'ar fi aflat in fata unui pericol iminent;
c. a lasat armata in aceeasi stare jalnicã in care o aflase, neînarmatã si nepregãtitã. Oculta se gândea si la ipoteza cã nu ar putea impune tãrii alianta cu Rusia. Pentru aceastã eventualitate, capacitatea combativã a armatei trebuia mentinutã la cel mai jos nivel, pentru a nu constitui un obstacol pentru nãvãlitorii din Rãsãrit dacã va primi ordin sã apere tara.
Dupã concedierea lui Titulescu, Regele isi asumã rãspunderea directã a politicei externe. Ministri erau alesi numai din personalul politic sau diplomatic care împãrtãsea aceleasi convingeri cu Regele. Directivele lãsate de Titulescu au rãmas perfect valabile, adicã rezervã fata de initiativele Axei si sprijin diplomatiei sovietice pe continent. Bine înteles cã Puterile Axei întãrindu-se, iesiri a la Titulescu in forurile internationale, contra Germaniei si Italiei, ar fi fost contraproducãtoare. Regele Carol ducea aceeasi politicã de încercuire a Germaniei, dar cu mai multã precautiune, într'un stil mult mai nuantat, mergând pânã a face Berlinului importante concesii de ordin economic. Dar telul final al politicei lui fatã de Puterile Axei nu se modificase: el pândea momentul prielnic ca sã iasã din acest joc in zig-zag si sã se alãture aliantei franco-bolsevice, asvârlind tara in rãzboiu contra Germaniei.

5. Rãufãcãtorii surprinsi de evenimente

Dacã oculta Palatului nu si-a putut îndeplini in întregime programul fixat de Internationala Comunistã -a manevra in asa fel ansamblul politicei interne si externe românesti încât in final tara noastrã sã ajungã alãturi de Soviete- asta se datoreste iutelii cu care s'au desfãsurat evenimentele. Plasa in care prinseserã ei tara s'a rupt din cauza repeziciunii cu care Germania a condus rãzboiul.
In Septembrie 1939, Armand Cãlinescu a fãcut sfortãri desperate ca sã convingã Consiliul de Coroanã, convocat pentru a examina situatia creatã in urma izbucnirii

ostilitatilor germano-polone, de urgenta necesitate a intrãrii Romaniei in rãzboiu pentru a ajuta Polonia, dar s'a izbit de sovãiala celorlalti membri ai Consiliului, îngrijorati de ritmul in care se desfãsurau operatiile armatei germane. In primãvara anului urmãtor, 1940, camarila si-a pus nãdejdile într'o blocare a ofensivei germane, fie in fata liniei Maginot fie undeva mai in interiorul Frantei. Regele si anturajul sãu asteptau o reeditare a miracolului depe Marna. Nici aceasta dorintã nu le-a fost îndeplinitã. Franta a capitulat in sase sãptãmâni, dupã inutile încereãri de a opri coloanele de tancuri germane.
La începutul verii anului 1940, politica externã a României sãrise si ea in aer. Nu mai aveam niciun punct de sprijin in Europa. Nici real si nici eel putin fictiv. Marii nostrii aliati dispãruserã depe continent: Franta nu mai exista, iar Anglia tremura de teama unei invazii germane. Mica Intelegere si Intelegerea Balcanica se pulverizaserã, iar Liga Natiunilor rãposase si ea mai demult. Exact cum prevãzuse Cãpitanul. In momentul decisiv, toate aceste constructtii artificiale se vor prãbusi, (ca niste castele de carton). In schimb, eram înconjurati numai de dusmani. Din Rãsãrit ne pândea fiara bolsevicã si se pregãtea sã-i intindã ghiara asupra Basarabiei; la Vest Ungurii nu-si ascundeau satisfactia de a sti cã s'a apropiat momentul revansei; iar la Sud Bulgarii se preguteu si ei sã-si prezinte revendicarile asupra Dobrogei meridionale. Politica partidelor, politica lui Titulescu si politica lui Carol ne-au adus in acest impas. Germania si Italia si-au intors fata dela noi, dupãce au fãcut zadarnice eforturi, începãnd din 1934, sã ne câstige prietenia. In lipsa României, care le-a întors spatele, preferând sã devinã o anexã a diplomatiei sovietice, aceste puteri si-au cãutat alte prietene pe care trebuia sã le onoreze acum. Basarabia era sacrificatã prin pactul secret Ribbentrop-Molotov; Ungurilor si Bulgarilor le promiseserã Roma si Berlinul satisfacerea revendicarilor lor, in schimbul aliantei la care se angajaserã. Aceste erori si aceasta politicã de permanentã ignorare a intereselor reale ale Tãrii veniserã la scadentã.
Bine înteles cã dacã ar fi existat la Rege si la consilierii lui un ultim sentiment de demnitate omeneascã si de rãspundere fatã de taxã, cel putin in acest moment de supremã primejdie s'ar fi produs o radicalã schimbare in constiinta lor, recunoscându-si drumul gresit si înaugurând o nouã politicã in conformitate cu aspiratiile natiunii. Dar Regele cãzuse in asa hal de degenerare moralã încât soarta tãrii nu-l mai interesa. Singurul lucru ce-l preocupa era cum sã se strecoare el si anturajul lui prin aceste evenimente teribile care dãrâmau edificiul României Mari.
Oculta si-a fãcut urmãtorul calcul. Problema tãrii e secundarã. Esential este sã fie salvat Regele, cãci râmânând Regele pe tron, rãmâne si Elena Lupescu si, odatã cu ea, toatã gruparea constitutivã a ocultei. Cu orice pret trebuia pãstratã puterea in mâinile acelora care o exercitau. Nu-i interesau amploarea concesiunilor. Odatã Regele salvat, e salvatã oculta, e salvatã conspiratia comunistã care actiona chiar din incinta Palatului. Pentru moment nu existã altã solutie decât o apropiere de Germania. Trecerea României in lagãrul moscovit nu era posibilã in acel moment nici din cauze interne -nu numai legionarii, dar însesi partidele politice s'ar fi opus, preferând o întelegere cu Germaniaci si din cauze externe, pactul de neagresiune germano-sovietic constituind un impediment la ruperea echilibrului din Sud-Estul european. Mergem cu Germania acum, spunea oculta, dar pândim momentul prielnic ca sã ne desprindem de ea, revenind «la locul unde au fost jurãmintele», adicã in tabãra bolsevismului.
Toatã politica Regelui din vara anului 1940 nu a avut nicio referintã cu drama tãrii. Era perfect adevãrat ceeace nãscocise imaginatia Bucurestenilor pe atunci cã Regele prefera

sã ramânã cu «Ducatul de Ilfov» decât sã pãrãseascã tronul. Odatã cu el rãmânea intactã conspiratia comunistã dela Palat, pãstrându-si libere toate posibilitãtile si oportunitãtile ca sã schimbe cursul politicei românesti când se va debilita pozitia germanã pe continent.
Din aceastã perspectivã trebue apreciatã politica internã si externã a Regeloi, in vara anului 1940. Surprinsi de evenimente, raufãcatorii svârleau lest peste bord pentru a se salva dela prãbusire, fãrã sã se mai uite si la frânturile de tarã pe care le sacrificau. O solutie mai usoarã pentru ei ar fi fost sã plece din tarã, când s'a apropiat uraganul, dar interesele conspiratiei comuniste reclamau ca ei sã rãmânã, salvând acest punct operativ care hotãra de soarta întregului Sud-Est european.
Si asa, lumea a asistat uimitã la destindere si apoi la întelegerea cu legionarii, la denuntarea aliantelor si pactelor precedente, la cãderea guvernului Tãtãrescu, la intrarea legionarilor in govern, la servilismul cu care s'au acceptat toate revendicãrile teritoriale patronate de Berlin, Moscova si Roma, la umilitoarea posturã a Regeloi Carol care îsi întindea mâinile in toate pãrtile ca sã-si gãseascã colaboratori dispusi sã-i acopere politica lui nefastã si sã împãrteascã rãspunderea dezastrului cu el.
Tara putea sã piarã pentru Regele Carol, putea sã sufere orice înfrângeri, orice umilinte, dacã cu ac st pret putea sã capteze bunãvointa Puterilor Axei si sã rãmânã pe tron. Ce va fi mai departe, se va vedea. Deocamdatã dictatura regalã si rotitele ei invizibile sã nu sufere nicio dislocare sau nici eel putin o alterare.

6. Miraculoasa salvare dela 6 Septembrie

Un pumn de oameni, ajutati de Providenta Divinã, au alungat depe tron pe Regele ucigas si au schimbat cursul istoriei românesti.
Nu putem întra aici in amãnuntele revolutiei dela 6 Septembrie, cãci nu este acesta rostul articolului de fatã. Ceeace ne intereseazã in acest spatiu, este sã stabilim ce consecinte a avut actul rãsturnãrii Regelui Carol pentru politica externã si internã a României. Rezultatul eel mai important al abdicãrii a fost scoaterea Statului român de sub influenta ocultei. Odatã cu Regele dispãreau Elena Lupescu si intreg clanul de conspiratori de tendintã marxistã care dirijaserã pânã atunci destinele natiunii. Oculta mare si micã fusese eliminatã. Politica României nu o mai dicta Moscova, ci poporul român reprezentat in Statul national-legionar prin Miscarea Legionarã. Natiunea devenise stãpânã pe viata ei. Cea mai mare nenorocire pentru un neam nu e aceea de a suferi privatiuni, de a purta rãzboaie sau de a fi victima unor calamitãti, ci de a nu dispune de resursele ei morale si materiale. Aceasta era situatia sub Regele Carol, când tot ce producea natiunea era scos la licitatie in profitul unor cete de streini si exploatatori, iar pe deasupra mai era si împinsã ca vitele la tãiere, spre abatorul lui Stalin.
Colaborarea cu Generalul Antonescu se prezenta in primele luni sub cele mai favorabile auspicii. Se uniserã fortele principale ale tarii, Armata si Legiunea, iar noul Rege îsi dãduse consimtãmântul la aceastã formulã de guvernare. Nimeni in tarã nu mai putea sã conteste noului regim forta si autoritatea. Cel mai puternic partid politic, de când a existat România modernã, îsi dãdea mâna cu glorioasa armatã a tãrii, ca sã fãureascã instrumentul de guvernare capabil sã repare nedreptãtile trecutului si rãnile recent primite. Perspectiva era grandioasã. Un popor întreg, însufletit de idealurile Legiunii,

pãtruns de sacrificiul Cãpitanului si hotãrît de luptã, stãtea in spatele Conducãtorului pentru a participa la mãreata epopee a renasterii nationale si a recuceririi teritoriilor pierdute. O sansã unicã in istorie, cu care cine stie dacã ne vom mai întâlni vreodatã. Momentul dela 6 Septembrie 1940, ca semnificatie profundã a istoriei, nu poate fi comparat decât cu alegerea Domnitorului Cuza pe tronul ambelor fitãri românesti. Si atunci, miscarea nationalã, începutã sub Tudor Vladimirescu si trecutã prin nenumãrate încercãri, suferinte si deceptii, îsi gãsise împlinirea supremã in actul Unirii. Acum aceeasi miscare, reactivatã de Corneliu Codreanu, dupã imense sacrificii, îsi aflase realizarea in actul dela 6 Septembrie. Si atunci, ca si acum, era in fond poporul român care biruia contra unor stãpâniri care se suprapuneau peste destinul lui. Multimile îsi cântau bucuria izbãvirii prin eãntece si manifestatii si salutau pe Conducãtor cu un entuziasm delirant...
Dar ce folos de toate aceste uriase dãruiri ale unui neam întreg când acel ce Trbuia sã-i interpreteze dorintele si sã-i ducã la împlinire aspiratiile nu era decât o nefericitã aparitie a desertãciunii omenesti, care nu vedea in Miscare decât un concurent al gloriei care i se cuvenea numai lui. Bucuria neamului a fost de scurtã duratã, retezatã de acela care se ridicase la locul de Conducãtor pe mormintele legionarilor cari au luptat la 3 Septembrie.

7. Antonescu omul fatal

Asezându-ne in locul dusmanilor infrânti la 6 Septembrie, trebue sã ne dãm seama cã dupãce s'au desmeticit de lovitura primitã, si-au pus toate resursele la contributie ca sã vadã cum pot sã recâstige puterea in Stat. Un complot sau o actiune directã nu ar fi avut nicio sansã de reusitã. Trebuia gãsitã o cale ocolitã, o posibilitate de dinamitare a coalitiei din interior, o provocare a unei rupturi între cei doi factori ai ei, care sã o spargã si sã o reducã la neputintã.
Analizând mai departe care din cei doi factori ar fi putut fi asmutit contra celuilalt, dusmanii s'au oprit asupra lui Antonescu. Miscarea nu putea fi manevratã, atât prin masivitatea ei cât si prin constiinta conducãtorilor ei. Antonescu nu avea partid, nu avea organizatie si nu avea fortã decât atâta vreme cât se afla in fruntea Statului si a armatei. Deposedat de aceste functiuni, nu mai reprezenta nimic. Era mult mai usor pentru fostii adversari sã-si distileze veninul pe canalul unui singur om decât sã deruteze o miscare. Generalul Antonescu mai prezenta un avantaj. Cu el se mai fãcuse o experientã de acelasi gen si experienta reusise. Antonescu era un ambitios fãrã margini si dacã i se satisfãcea aceastã ambitie, oricine putea sã-l exploateze. Raporturile dintre Antonescu si Palat nu erau bune, erau chiar incordate, dar când Regele Carol i-a oferit Ministerul Armatei, a acceptat sã intre in guvernul Goga si mai târziu in guvernul dictaturii regale, fiind unul dintre stâlpii noului regim. In noua lui functiune, de Ministru de Armatei, Generalul Antonescu a jucat un rol decisiv la inscãunarea noului regim, ordonând prefectilor militari sã scoatã 200% in plebiscitul pentru noua Constitutie. Tot Antonescu a amenintat pe Corneliu Codreanu sã nu facã manifestatia proectatã contra noii Constitutii (era vorba de o manifestatie fãcutã in Capitalã, împreunã cu Iuliu Maniu), cãci «armata trage», adicã el va da ordin armatei sã tragã. La Predeal, înainte vreme, avusese lungi conversatii cu Cãpitanul asupra necesitãtii de însãnãtosire a vietii publice românesti. Acelasi om, dupãce i s'a satisfãcut setea de putere, era gata sã tragã in acei

care luptau tocmai pentru insãnãtosirea vietii publice.
Având in vedere acest antecedent, nu era exclus, îsi ziceau elementele scãpate din naufragiul dela 6 Septembrie, ca aceeasi tacticã sã ducã la acelasi rezultat. Aceste cercuri stiau cã Antonescu râvnea sã aibã toatã puterea pentru el, sã nu mai sufere limitãrile pe care i le impunea colaborarea cu Miscarea. Dacã aceastã dorintã latentã va fi redesteptatã si cultivatã, Generalul ar putea fi amãgit sã se intoarcã împotriva Miscãrii, exact ca in 1938: stima ce i-o arãta lui Corneliu Codreanu suferise o eclipsã când i s'a arãtat fotoliul ministerial. Intr'una din ultimele conversath cu el, i-am adus aminte de ceeace imi spunea despre perioada de colaborare cu Regele Carol: «Domnule Sima, am fost inselat de Rege». Si i-am zis in continuare: «Domnule General, vã rog fiti atent ca sã nu cãdeti iarãsi sub influenta acelorasi forte si sã loviti in Miscare». Bine inteles ed mi-a dat un rãspuns aspru, asigurându-mã cã «niciodatã Generalul Antonescu nu va lovi in Miscare».
Prelucrarea Generalului Antonescu de cãtre fortele oculte a fost posibilã si din cauza altor imprejurãri cari îi putegu mãri ambitia lui nemãsuratã: era un om bolnav de o boalã care nu-l impiedica sã munceascã, dar care fiind într'o fazã inaintatã, îi provoca crize. Aceastã boalã se manifesta printr'un desechilibru de umor si atitudini: putea trece dela o zi la alta sau chiar in câteva ore sau chiar in câteva clipe dela bunãtate, prietenie si chiar dragoste, la brutalitate si ferocitate. In astfel de momente, nu-si controla cuvintele, gesturile si, ceeace era mai grav, dispozitiile luate. Ofensa pe oricine, tratându-l ca pe o slugã nemernicã. Putini l-au cunoscut pe Generalul Antonescu mai bine ca mine. Ceilalti l-au cunoscut asa zicând prin vitrinã, când primea audiente, când apãrea la paradã sau la manifestatii. Eu însã am lucrat zi de zi cu ei si numai gratie unui tact deosebit si unei simpatii ce i-o inspiram, am putut duce aceastã lungã tovãrãsie. Niciodatã nu m'a jignit, dar colaboratorii mei ieseau dela el amãrîti.
Antonescu nu era un om politic. El isi imagina Statul ca o vastã cazarmã. Credea cã totul se rezolvã prin ordine. De aceea in decursul dictaturii lui, destul de lungã, nu a izbutit sã-si creeze un cerc de prieteni, o grupare, o fortã politicã, un sistem de amicitii si oameni devotati. El nu vedea decât oa,rneni care primesc ordine si le executã, fãrã, sã se intereseze cine sunt acesti oameni si pentru ce îl ascultã cu atâta servilism. Sistemul cazon al lui Antonescu de a guverna Statul a înlesnit considerabil fostilor dusmani (care in fond erau si dusmanii lui) sã-i excite patima de dominatie si mai târziu sã se strecoare pânã in cele mai înalte posturi de conducere ale tãrii.
Avea un anturaj de proastã extractie, format din indivizi care se gândeau la togte, afarã de interesele tãrii. Afaceristi, arivisti feroci si intriganti fãrã margini. Antonescu a.vea o slãbiciune deosebitã fatã de aceste persoane. Le fãcea toate voile si le asculta toate pãsurile. Acestia au fost aliatii cei mai pretiosi ai elementelor cari lucrau din umbrã la separarea Generalului de Miscare. Intre figurile din anturajul Generalului Antonescu care, au jucat un rol mai nefast in aceastã perioadã a fost D-na Goga. Aceastã femeie, nelipsitã din casa lui Antonescu, lucra pe douã tablouri : pe deoparte batjocorea Miscarea pela oficialitãtile germane, când le întâlnea pela receptii sau la mesele ce le dãdea in somptuoasa ei casã. Pe de altã parte, îi bãga in cap Generalului fel de fel de conspiratii pe care le-ar pune la cale legionari ca sã-l omoare. Odatã m'a chemat Generalul si foarte enervat m'a întrebat dacã stiu ceva cã «D-na Sturdza a organizat o echipã ca sã-l omoare». Aceeasi D-na Goga, cunoscând toate deciziile rãzboiului, le transmitea apoi Aliatilor prin TFF, cari, la rândul lor, bine înteles, cã le retransmiteau Rusilor. Nu numai cã D-na Goga nu a împãrtãsit soarta D-nei Antonescu sub comunisti,

ci a fost lãsatã sã locuiascã in castelul dela Ciucea, oferindu-i-se si o pensie.
Pentru a se ajunge la o rupturã, evident se gãseau suficiente pretexte. Cum noi ne-am comportat tot timpul corect si loial fatã de el, Generalul specula inerente frictiuni care se produc in Stat pana ce se aseazã o revolutie in albia lui. Aceste incidente constituiau materia predilectã, a acelora care conspirau din umbrã la rãsturnarea regimului. Inainte de a fi informati oficial, rãsunau telefoanele la presidentie pentru a-i comunica Generalului o «nouã ispravã a cãmãsilor verzi».
Aceastã tensiune a mers crescând pânã ce Generalul, impins din spate de toti nemultumitii, a trecut la actiune. Dupã înlãturarea lui Sturdza dela Externe, a demis pe ministrul de interne, Generalul Petrovicescu si, odatã cu el, pe toti prefectii si chestorii legionari de politie, substituindu-i cu militari. Evident, Miscarea se afla in fata unei lovituri de Stat si a reactionat. Antonescu a fost surprins de masivitatea acestei reactiuni, care-l asvârlise in defensivã. Atunci a cerut ajutorul lui Hitler si numai gratie ordinului dat de acesta diviziilor germane din Romania de a interveni in favoarea lui, a castigat partida.

8. Vinovãtia aliatului german

Expulsarea Miscãrii dela putere, prin dubla interventie Hitler-Antonescu, nu s'ar fi putut produce dacã ar fi existat suficientã luciditate politicã la conducãtorii celui de-al III-lea Reich. Nimeni pe lume si mai ales când e angajat într'un rãzboiu pe viatã si pe moarte, cum era Germania, nu se desparte de prieteni pentru a-i lua in brate pe dusmani. Cãci îndãrãtul lui Antonescu se deschidea un gol politic cat tara de mare si acest gol nu putea rãmânea neocupat in virtutea unei legi naturale. Cine va lua locul legionarilor care au fost asvârliti in inchisoare sau au luat drumul pribegiei? Antonescu nu avea partid, nu avea organizatie si nu avea popularitate. Generalul va lua oamenii de care avea nevoie pentru a guverna, la intâmplare, de unde îi gãsea, si buni si rãi. Nu a putut face nimic altceva decât sã improvizeze, orientându-se in numirile ce le fãcea exclusiv dupã gradul de dusmãnie al personalului ales fatã de legionari. Acesta a fost criteriul principal ce l-a folosit la selectia noilor cadre, un criteriu eminamente negativ, cam nu putea duce decât la formarea unui organism hibrid, in care toate aventurile erau posibile. Nimic mai natural decât ca vechile forte sã profite de aceastã împrejurare pentruca «progresiv» sã-si reia influenta in Stat, înfiltrându-se tot mai adânc, pe mãsurã ce rãzboiul se prelungea si necesitãtile interioare de personal cresteau, din cauza vacantelor lãsate de cei ce mergeau pe front.
Un guvern german, constient de responsabilitãtile ce-i incumbau, si-ar fi dat seama ca o miscare de proportiile celui legionare nu putea fi substituitã in Stat fãrã a se produce grave perturbãri in functionarea lui, care pot avea si mai grave repercusiuni in conducerea rãzboiului. Ce se întâmplã dacã mâine se produce o situatie de urgentã, o crizã pe teatrul de operatiuni? Cum va putea rezista aceastã întocmire antonescianã hibridã într'un stadiu critic al rãzboiului?
Aci e cazul sã spunem câteva cuvinte despre conceptia conducãtorilor celui de al III-lea Reich in legãturã cu rãzboiul si politica. Când au intervenit in România, in modul nefericit in care au intervenit, netinând seamã cã noi eram victimele, iar Antonescu agresorul, ei considerau rãzboiul virtual câstigat. Campania din Polonia, campania din Franta, le-au creat certitudinea cã nicio armatã nu putea rezista superioritãtii militare

germane. O ciocnire cu Rusia, care se prevãzuse încã depe atunci, va avea acelasi rezultat fulminant. Rusia se va descompune dupã primele raiduri ale diviziilor blindate si ale aviatiei ei invincibile. Din Norvegia pânã in apele Bosforului se profila silueta masivã a soldatului german. Cu minime pierderi, armata germanã a subjugat Europa. Aceastã armatã era intactã, tânãrã, viguroasã si plinã de elan.
Din aceastã perspectivã, a unui apropiat desnodãmânt fericit al rãzboiului, ceeace se întâmpla in Romãnia constituia un fapt totalmente secundar. Cu sau fãrã Miscarea begionarã, rãzboiul se va desfãsura in acelasi fel. Dimpotrivã, având in vedere proxima campanie din Rusia, era mai bine sã se dea întãietate elementului militar. Antonescu, recunoscãtor pentru ajutorul primit dela Hitler, in criticele zile din Ianuarie 1941, va oferi o maximã contributie a României la rãzboiu.
In domeniul politic, conducãtorii Germaniei isi fauriserã aceeasi imagine briliantã a viitorului. Rãzboiul fiind virtual câstigat, se poate incepe încã in cursul lui si opera de orga nizare a viitoarei ordine europene, bazatã pe ideea imperialã germanã. In centru marele Reich german, iar de jur imprejur o serie de State in dependentã gradualã de Berlin. Evident cã, in acest cadru european, dominat de o singurã putere, nu mai era loc pentru Statele si miscãrile nationaliste, decât in mãsura in care se integrau si ele hegemoniei germane. Existau miscãri nationaliste dispuse sã serveascã telurilor imperialiste ale national-socialismului, cum erau cele din Norvegia si Olanda, dar erau altele care manifestau un spirit viguros de independentã, cum erau Garda Hlinka in Slovacia, miscarea Crucilor cu Sãgeti in Ungaria sau Miscarea Legionarã. Aceste erau miscãri puse la index in inaltele sfere conducãtoare ale Reichului din cauza nationalismului lor fervent, care se ciocnea cu interesele imperialismului german. Garda Hlinka fusese eliminatã din Stat de acelasi personagiu care mai târziu a reprezentat Reichul in România si care a venit cu acelasi scop, Manfred von Killinger. Nici miscarea Szalasy nu s'a bucurat de niciun sprijin din partea Reich-ului, nefiind lãsatã sa ia conducerea decât in ultimul moment când toate celelalte formatiuni trãdaserã Germania. Optând pentru Antonescu, in conflictul lui cu Miscarea Legionarã, cercurile conducãtoare germane au gãsit prilejul prielnic sa aplice si in România aceeasi doctrinã. Pentru viitoarea ordine europeanã, era, preferabil sa aibã deaface cu o Românie slabã, condusã de un general in dependentã de Berlin, decat cu o Românie legionarã, care ar fi apãrat cu ardoare interesele tãrii.
Eroarea sãvãrsitã de Hitler in România era de naturã strategicã. Dusmanii stiau mai bine ce victorie au repurtat in România prin eliminarea Miscãrii. Cu toate inclinatiile mentale ale conducerii germane de a sãvãrsi aceastã eroare, poate nu s'ar fi ajuns la aceiasi decizie fatalã dacã nu ar fi avut si Germania lui Hitler «oculta» ei. Acum, dupã rãzboiu, s'au aflat o multime de lucruri asupra falangei de trãdãtori cari sabotau sfortãrile poporului german pe câmpul de luptã. In cazul specific al Românei, era clar cã «oculta» germanã nu putea vedea cu ochi buni ascensiunea Miscãrii la putere si, in consecintã, pãndea orice moment pentru a-i da in cap. La Bucuresti noi simteam, chiar din primele zile ale guvernãrii, aversiunea ce ni-o manifestau anumite servicii germane, cum erau Abwehr-ul, Legatia Germanã sau oficinele informative ale armatei germane, când au sosit primele divizii. Toate aceste servicii s'au pus din primul moment la dispozitia lui Antonescu si transmiteau la Berlin tot ceeace putea sã-i consolideze pozitia lui. Astãzi este un lucru cunoscut cã agentii de clasã mare ai Aliatilor sau ai Rusiei se aflau atãt la Ministerul de Externe cât si in Marele Stat Major, ca sã nu mai vorbim de cazul Canaris. Intre Berlin Si Bucuresti s'a stabilit deci, o vie activitate de denigrare a

Miscãrii si de înãltare a lui Antonescu, care a mers crescând, progresiv cu tensiunea ce o observau între noi si Conducãtor. In momentul cand Generalul a scos armata contra noastrã, terenul era pregãtit in cartierul Fuhrer-ului, prin rapoartele anterioare, pentru a lua o decizie diametral opusã propriei lui lupte. Dacã este real si faptul cã insusi Bormann a fost un spion sovietic, atunci nu mai avem niciun motiv sã ne mirãm de strania atitudine a lui Hitler.
Sã comparãm acum ce-a fãcut Hitler in România, in Ianuarie 1941, cu reactiunea lui Stalin in 1945, într'o împrejurare asemãnãtoare. In conflictul dintre Generalul Rãdescu si co munisti, el nu a sacrificat pe coreligionarii lui, desi reprezentau un pumn de oameni, si nu o miscare putemicã cum era a noastrã, ci i-a impus pe acestia, contra vointei tãrii, contra partidelor si contra Regelui.
Mai sunt si alte cazuri de duplicitate germanã in relatiile cu Miscarea care au contribuit la fatala eroare a lui Hitler. Nu ne putem extinde asupra tuturor, dar in capitolele urmãtoare le vom mentiona si pe acestea, incidental.

9. Ipotecile rãzboiului

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu contra Miscãrii Legionare a avut urmãri mult mai îndepãrtate decât tulburarea produsã in tarã in acele zile si in acele luni; întreg cursul rãzboiului a fost afectat si deviat dela scopurile lui naturale. Din rãul sãvârsit tãrii in Ianuarie 1941, s'au propagat alte rele, mult mai mari, care au ruinat in cele din urmã însãsi fiinta Statului.
In fata unei rãspunderi istorice atât de mari, impuse de purtarea celui mai greu rãzboiu din viata neamului nostru, in care nu se hotãra numai fruntariile tãrii, ci însãsi existenta noastrã natională, orice conducãtor constient si luminat ar fi subordonat orice chestiune internã telului final, ar fi evitat cu grije orice conflict care putea sã impartã natiunea. Rãzboiul, prin sine însasi, reclamã sacrificii uriase din pesrtea poporului si ar fi fost o crimã slãbirea potentialului lui de luptã, prin distrugerea unitãtii iesite din revolutia dela 6 Septembrie 1940.
Conceptia lui Antonescu despre rãzboiu se deosebees radical de acest fel simplu, clar si eficace de a vedea momentul politic si militar. In tot ce fãcea si in rãzbooul ce-l pregãtea, pornea dela sine, dela puterea ce-o detinea si pe care voia sã o amplifice, si dela gloria ce i se cuvenea lui exclusiv. In rãzboiu el nu vedea o epopee a intregei natiuni, ci un instrument asa zicând de uz personal, pentru a-si intãri autoritatea in Stat si a câstiga laurii victoriei pe cãmpul de luptã. El, Conducãtorul! El, fãrã Rege, fãrã paxtide, fãrã miscare, a recucerit provinciile rãpite si a dus steagurile românesti pânã in inimes Rusiei, pentru a infrânge bolsevismul si a restaura civilizatia crestinã in aceastã tarã! Antonescu urmãrea sã polarizeze spre propria lui persoanã toate beneficiile acestei campanii, toate victoriile si gloriile ei.
In modul acesta, imaginea rãzboiului era falsificatã. In loc de o largã participare a natiunii, cu toate fortele ei vii, cu toti marii ei generali, cu toti eroii ei, si mai ales in frunte cu tineretul ei, chemat sã-si verse sangele in aceastã înclestare apocalipticã, Generalul a redus campania din Rusia la o proectie personalã.
Obsesia Generalului de a elimina orice concurentg care ar putea sã-i stea in cesle a fost alimentatã si de gresita eva luare a campaniei din Rusia, cãzând in aceeasi eroare ca si Germanii. El credea cã rãzboiul se va termina repede, in câteva luni, nu mai mult de un

an. Amãgit de această perspectivã, cu atât mai mult s'a trezit in el dorinta sã rãmânã singurul beneficiar al victoriei. O campanie-fulger si o întoarcere triumfalã la Bucuresti. Acest moment unic, nemai întâlnit in istoria României, nu trebuia sã-i scape. Va îndepãrta pe toti acei care ar putea sã-i întunece gloria si va da o asprã lectie tuturor acelora care s'au ridicat împotriva lui. Dar acum vine reversul medaliei. Lipsit de simt politic -si politica inseamnã in primul rând prevedere- Antonescu nu si-a dat seama de ipotecile ce le contractase prin alungarea Legiunii dela putere. El îsi închipuise prea simplist succesiunea. In realitate îsi complicase existenta cu noi probleme, de cari nu ar fi avut nevoie in ajenul unui mare rãzboiu. Aparent, statura lui politicã crescuse. Era singur stãpân in Stat. Nu-i mai avea pe legionari in coastã. Dar fãcând plusul si minusul antilegionarismului sãu, era mult mai slab decãt inainte. Ceeace pierduse in primul rãnd, era libertatea de miscare, fapt care il va stânjeni colosal atât in guvernare cât si in purtarea rãzboiului. Singur îsi tãiase craca de sub picioare, lovind într'o miscare care nu avea altã ambitie mai mare decãt sã serveascã sub ordinele lui in campania din Rãsãrit. Si acum sã examinãm servitutile cu care s'a încãrcat Antonescu, prin desprindecrea lui de Miscare, si care i-au limitat posibilitãtile lui de manevrã si de actiune.
Fãcând apel la Hitler pentru a fi salvat din situatia criticã in care ajunsese prin. propria lui culpã, Generalul Antonescu a provocat interventia unei puteri streine in afacerile interne ale Romãniei, lucru ce nu s'a mai întâmplat depe timpul suzeranitãtii turcesti. Conducãtorul Statului, ce iesise din vâltoarea evenimentelor din Ianuarie, nu mai era identic cu Conducãtorul Statului ce iesise din revolutia dela 6 Septembrie. Aceeasi persoanã, dar douã surse diferite de petere. Atunci, Natiunea si Armata au smuls Regelui Carol abdicarea si l-au consacrat Sef al Statului; acum armatele unui Stat strãin l-au confirmat la cârma tãrii, in momentul când era pe punctul sã capituleze. Cu aceasta nu vreau sã zic cã situatia Romãniei sub Antonescu se asemãna cu a unei tari ocupate; tara nu era ocupatã, ci el, Conducãtorul, functiona de acem înainte cu beneplacitum al Berlinului.
De aci emana dependenta lui Antonescu de puterea care i-a oferit puterea contra imensei majoritãti a tãrii. El se va afla permanent avizat la sprijinul aceleiasi puteri cãreia îi datora propria lui putere. Nu mai avea autoritatea sã vorbeascã cu libertatea de mai înainte, la Berlin, ci trebuia permanent sã se încovoaie pretentiilor lui Hitler. Istorici si diversi martori oculari vorbesc de dârza atitudine a lui Antonescu in fata lui Hitler in diverse imprejurãri. E adevãrat, dar această împotrivire era pur verbalã si nu trecea in domeniul faptelor. La ora adevãrului, accepta tot ce i se cerea. Si Nemtii cunosteau slãbiciunea lui Antonescu pentru oratorie grandilocventã; îl lãsau sã-si descarce violentele verbale, stiind cã in final va da tot ce i se cere. Antonescu era constient cã dacã i s'ar tãia creditul politic dela Berlin, nu ar mai putea sã guverneze. Acel «ceva» de care se temeau toti, era «umbra marelui Fiihrer». Berlinul si armata germanã din România garantau soliditatea pozitiei lui Antonescu si nu invers, adicã nu Antonescu garanta soliditatea pozitiei germane în România. Acesta este un fapt foarte important de retinut, pentru a intelege mecanismul loviturii de Stat dela 23 August 1944.
Această dependentã a lui Antonescu de Berlin s'a agravat prin prezenta unui puternic grup legionar de refugiati in Germania. E curios cã Generalul însusi si-a dat consimtãmântul la formarea acestui grup. Intr'unul din primele lui apeluri cãtre tarã, dupã evenimentele din Ianuarie, Generalul vorbea si de «deportarea» legionarilor. Cum el nu avea o Siberie la dispozitie, declaratia lui se referea la conventia ce o stabilise cu

guvernul german ca legionarii ce se vor refugia in Germania sã fie internati. Pentru legionari nu mai era loc decât sau in închisorile din tarã sau in lagãrele din Germania. Cercurile germane acceptaserã aceastã solutie, cãci pe deoparte puteau salva o parte din cãpeteniile legionare dupã ce s'au convins cã agresorul fusese Antonescu, iar pe de altã parte dispuneau de o rezervã cu care putea exercita un permanent santaj contra lui Antonescu, in eventualitatea cã acesta ar refuza sã le indeplineascã dorintele.
Noi nu eram responsabili de aceastã situatie penibilã si nici nu ne puteam preda lui Antonescu pentru a ne cãsãpi. El insusi ne asvârlise in prizonieratul german, in loc sã-i aibã pe legionari lângã sine.
In interior, problema legionarã nu se lichidase pentru el odatã cu expulsarea Legiunii din guvern. El vedea pretutindeni numai dusmani cari înscenau comploturi ca sã-l omoare sau sã dea o loviturã de Stat. Dupã incetarea rezistentei legionare, cãlcându-si cuvântul dat si abuzând si de protectia lui Hitler, a pornit o crâncenã prigoanã contra Miscãrii. A doua zi dupã asa zisa «rebeliune», au inceput descinderile, arestãrile si condamnãrile, între care nu au lipsit nici sentintele capitale. Intrarea României in rãsboiu a gãsit tara in convulsiuni. Când armata românã se lupta in Basarabia, Colonelul Zãvoianu si alti legionari cãdeau sub gloantele lui Antonescu, la Jilava. Mii si mii de legionari au luat drumul închisorilor, in timp ce cei mai norocosi au izbutit sã se refugieze in Germania, unde i-a asteptat o primire glacialã, onorându-i cu domiciliul fortat si apoi cu lagãrul de concentrare. Cum nu putea sã-i închidã sau sã-i omoare pe toti, Generalul a imaginat o metodã de o rarã perfidie si inumanitate pentru a face sã disparã. un numãr cât mai mare de legionari: reabilitarea lor prin moarte. Cei trimisi pe front erau degradati dacã erau ofiteri, nu aveau dreptul la inaintare si nici sã primeascã decoratii pentru acte de vitejie. Comandantii de unitãti aveau ordin sã-i trimitã in misiunile cele mai periculoase, de unde nu mai exista scãpare, ci numai «reabilitare» prin moarte. Mai târziu legionarii au fost turnati in unitãti speciale, faimoasele batalioane dela Sãrata, alãturi de toti hotii si dezertorii. Aceste unitãti, trimise apoi in cele mai periculoase sectoare ale frontului, erau decimate. Aparent aceasta nu era. o crimâ, ci implinirea unei datorii fatã de Patrie. Dar când datoria fata de Patrie era utilizatã de Conducãtor ca un mijloc de a-si lichida adversarii politici, devenea mai mult decât o crimã; un atentat contra înaltei linii morale si patriotice a rãzboiului. Aceste ordine scelerate nu au avut intodeauna efectul dorit de Antonescu, deoarece multi sefi de regimente au refuzat sã le execute ad-litteram, ocrotind edt puteau pe legionari. Acum, Legiunea nu se rezuma la cei arestati sau refugiati. Masa legionaã se gãsea încorporatã sub drapel si lupta in stepele Rusiei. Practic tot tineretul tãrii era legionar, dacã nu prin apartenentã directã, prin simpatia ce-o reflecta Miscarea in toatã generatia nouã. Când Generalul Antonescu a refuzat sã deschidã închisorile la izbucnirea rãzboiului, pentruca, printr'un gest de clementã sã restaureze unitatea nationalã, el, de fapt, nu excludea decât câteva mii de legionari cunoscuti si aflati in puterea lui, dar nu a putut exclude acea generatie eroicã care a crescut in duhul Cãpitanului si care se compunea din sute de mii de luptãtori. Pe acestia nu-i putea eiimina, cãci ar fi însemnat sã desfiinteze însãsi armata.
Dar trebue sã ne gândim la tristetea acestor sute de mii de tineri cari erau trimisi la moarte in plinã prigoanã, când mii de camarazi de-ai lor zãceau in închisori, condamnati pe nedrept. Nu stim ce inimã avea Antonescu, dar in niciun caz o inimã. de pãrinte, cum se lãuda adeseori.
Aceastã obsesie maladivã antilegionarã l-a urmãrit pânã in ultimul moment. Am putea

zice cã pentru a-si justifica sângele vãrsat la 21 Ianuarie, avea nevoie de alt sânge si asa s'a perpetuat aceastã prigoanã pânã in pragul cãderii lui. Trecand la operatiile militare, e un fapt cunoscut, pe larg expus in strãlucita lucrare a D-lui General P. Chirnoagã, «Istoria politicã si militarã a Rãzboiului României contra Rusiei Sovietice», cã armata românã a întrat in rãzboi fãrã a dispune de armamentul trebuincios. Erau multe gãuri in înzestrarea armatei, dar in special lipsea armamentul greu. Generalul Antonescu mostenise aceastã situatie dela Regele Carol, care, dupãcum am vãzut, a dus o politicã de sabotare a necesitãtilor moderne de înarmare. Si atunci, spune Generalul Chirnoagã, ca sã suplineascã lipsa armamentului, Generalul Antonescu a recurs la solutia de a mãri numãrul diviziilor de infanterie. Era o solutie nefericitã, pentrucã substituia eficacitatea armei cu soldatul, ceeace avea ca urmare o crestere a curbei de sacrificiu.
Este adevãrat cã Antonescu a cerut chiar dela începutul colaborãrii militare româno-germane completarea lipsurilor de care suferea armata românã in armament. Dar Hitler nu a dat curs cererilor lui Antonescu nici inainte de întrarea in rãzboiu si nici in cursul lui, lãsând armata românã sã se descurce cu materialul ce-l avea. Abia in primãvara anului 1944, când Rusii erau pe Bug si primejdia devenise iminentã, au început sã soseascã primele furnituri de armament greu. Motivele care l-au determinat pe Hitler sã nu inarmeze armata românã cu care de luptã, cu artilerie grea, mijloace motorizate si tunuri anti-tanc sunt expuse in cartea mai sus amintitã, a D-lui General P. Chirnoagã.
Ceeace ne intereseazã pe noi aici este de a lãmuri cum de a acceptat Generalul Antonescu sã asvârle tara in rãzboiu cu un armament mult inferior Germanilor si Rusilor? El stia doar cã lipsa «sculelor», cum numeau soldatii din primul rãzboiu mondial armamennul modem, va scãdea eficacitatea de luptã a armatei si se va solda cu pierderi grele in oameni, cari ar putea fi evitate. Ce l-a determinat pe Conducãtor sã nu opunã un «non possumus» la refuzul Germaniei de a ne preda materialul de care aveam nevoie?
Explicatia trebue cãutatã in aceeasi cauzã, in conditiile in care a fost înscãunat la putere Generalul. El nu mai putea vorbi cu siguranta de odinioarã in numele Tãrii, pentrucã nu o mai simtea in spate. Pozitia lui intemã era foarte fragilã. Puterea lui depindea de asistenta permanenta a lui Hitler. Si atunci, nu putea sã supere cercurile conducãtoare dela Berlin printr'o insistentã excesivã asupra armamentului, de teama sã nu provoace o încordare in raporturile cu Hitler. «E mai bine asa, gândea el, merg cu ce am într'un rãzboiu de scurtã duratã, revin biruitor la Bucuresti, ca desrobitor al Basarabiei si Bucovinei, îmi consolidez conducerea si apoi altfel vorbesc si la Berlin, cãci rãzbooul nu se va termina odatã cu distrugerea Rusiei. Si in chestiunea armamentului pleca dela sine, dela orgoliul de-a arãta Berlinului ce parte sã facã armata românã pe câmpul de luptã, chiar fãrã a dispune de mastodontii rãzboiului modern. Prelungul asediu al Odesei, cu inutila hecatombã de vieti omenesti, se datoreste acestei conceptii gresite, bazatã «pe noi însine», când rãzboiul in care intram era de proportii mondiale, iar România nu era decât un fragment al acestui vast conflict.
Ca urmare a lipsei de tãrie sufleteaseca a lui Antonescu de-a cere armele trebuincioase dela aliatul sãu, pe deoparte armata românã nu a putut sã-si desfãsoare întreg potentia lul ei de luptã, pe de altã parte, a suferit pierderi mult mai grele de cât ar fi fost ingãduit unei armate bine echipate. In economia generalã a rãzboiului contra Rusiei Sovietice si acest minus in randamentul combativ al armaei române îsi are importanta lui.
Insfârsit, ultima servitute si cea mai gravã ce-a contractat-o Generalul prin despãrtirea

de Miscare, este cã a fost silit sã readucã in cadrele Statului toate elementele lumii vechi. Oameni de-ai partidelor, titulescieni, carlisti si fel si fel de aventurieri ai politicei, au dat buzna sub drapelul lui, nu din admiratie sau lealitate fatã de Antonescu si cu atât mai putin fatã de Puterile Axei, ci exclusiv pentru a recuceri terenul pierdut la 6 Septembrie si a se rãzbuna pe legionari. Aceste elemente, la început timide, abia ridicau capul, dar vãzând cã Berlinul tolereazã prezenta lor si tolereazã prigonirea legionarilor, au devenit tot mai îndrãznete si, in cele din urmã, au acaparat toate resorturile Statului. Din acest mediu s'a recrutat conspiratia care a dat lovitura dela 23 August 1944.

10. Chestiunea Transilvaniei

O altã chestiune care turbura guvernarea antonescianã si care se agrava pe mãsurã ce rãzboiul lua o întorsãturã defavorabilã, era nemultumirea provocatã in popor de arbitrajul dela Viena. Nefericita solutie datã diferendului româno-ungar la Viena, cu acea tãieturã in douã a Transilvaniei, care pãtrundea ca un pumnal pânã in inima romanismului, constituia un subiect de agitatie permanentã, pe care nici rãzboiul din rãsãrit n'a putut sã-l elimine. Recâstigarea provinciilor rãpite de Rusi si înaintarea victorioasã a armatelor române pânã in Caucaz nu puteau compensa rana provocatã de mutilarea Transilvaniei. Românul, cum se zice, cu un ochiu râdea, vãzându-se scãpat de Muscali, dar cu alt ochiu plângea, gândindu-se la mândretea de tarã care ajunsese iarãsi in stãpânirea Ungurilor.
Generalul Antonescu a tratat aceastã chestiune cu o usurintã demagogicã, cu o iresponsabilitate care a dãunat tãrii si a contribuit in cele din urmã la propria lui cãdere. El vorbea de provincia sfâsiatã casicum ar fi stat in putinta lui sã o reunifice. «Drumul spre Cluj trece prin Odesa», declarase Conducãtorul de mai multe ori si cuvintele lui sburau din gurã in gurã. Soldatii credeau cã dupã încheierea campaniei din rãsãrit, vor întoarce armele contra Ungurilor. Acest plan -dacã l-a conceput vreodatã in mod serios- nu avea nicio sansã sã se realizeze. Puterile Axei n'ar fi ingãduit o rãfuialã directã între Români si Unguri si cu atât mai putin dupã Stalingrad. Lipsit de sprijinul miscãrii legionare, se lipsise si de presiunea ce-ar fi putut-o exercita la Berlin o tarã compact adunatã in spatele lui. Când el însusi era permanent avizat la ajutorul lui Hitler ca sã guverneze, cum putea pretinde acestuia sã repare nedreptatea sãvârsitã la Viena? Lãsând sã dospeasca chestiunea Transilvaniei in popor fãrã sã dispunã de niciun mijloc ca sã-i dea, o deslegare convenabilã, Generalul Antonescu a oferit opozitiei (opozitia toleratã de el, nu cea din închisori) o puternicã armã ca sã-si desfãsoare propaganda defetistã si sã pregãteascã ruperea aliantei cu Germania. «Pierderea Basarabiei va fi compensatã de recâstigarea Transilvaniei de Nord», afirmau cercurile national-tãrãniste si liberale. "Aliatii sprijinã revendicãrile românesti si insisi Rusii s'au angajat sã ne dea satisfactie la granita de Vest". Intr'adevãr Sovietele au fãcut aceastã promisiune cunoscând cât de sensibilã era opinia publicã la chestiunea Transilvaniei. Era o armã propagandisticã de mare efect pentru a determina pe Români sã se desprindã de Germania si sã cadâ in cursa ce le-o întindea Moscova.
Transformând chestiunea Transilvaniei, atât de delicatã si atât de complexã, într'un slogan de ieftinã propagandã personalã, Generalul Antonescu s'a prins in propria lui demagogie. Nu mai putea da înapoi si nici nu putea gãsi o iesire, din cauza rezistentei ce-o intâmpina la Berlin si Roma. si atunci a abandonat chestiunea Transilvaniei in

mâinile opozitiei, care a utilizat-o pentru a submina bazele regimului.
Nici Generalul Antonescu si nici opozitia n'au judecat situatia creatã in Nordul Transilvaniei prin prisma rãzboiului ce-l purtam. Nu era vorba in acel moment nici de Transilvania si nici de Basarabia, ci de existenta Statului Român in sine. Schimbarea aliantelor nu se rezuma la o compensatie teritorialã -ceeace se pierde in rãsãrit, se câstigã in Apus -ci la a fi sau nu fi a neamului nostru ca entitate istoricã. Pierderea Basarabiei si a Bucovinei de Nord era imensã, dar totusi putin fata de o pierdere infinit mai mare ce ne astepta, a independentei noastre national-tãrãniste pierdere pe care nu o putea echilibra nici reîntregirea Transilvaniei. La 23 August, am pierdut Basarabia si Bucovina de Nord, fãrã a fi castigat nimic in schimb, cãci realipirea Transilvaniei de Nord nu ne-a dat decât o satisfactie iluzorie. La 23 August am pierdut totul, toatã Tara, cu toate provinciile ei. Nu mai era nimic al nostru din ceeace fusese, decât cu numele. O altã vointã incepuse sã guverneze la Bucuresti, peste vointa si aspiratiile poporului român.

11. Escalada iresponsabilitãtilor

23 August nu a fost fapta unui om sau a unui partid sau a unei conspiratii. A interpreta in acest fel capitularea României, ar însemna sã o sãrãcim de continutul ei real. Pentru realizarea acestui act monstruos si-au dat întâlnire toate reziduurile vietii politice românesti de peste 20 de ani. 23 August înseamnã, in primul rând, o atmosferã de defetism si lasitate, o stare de spirit confuzã, un gând perfid si odios de a se salva cine poate, o dezertare in masã a pãturei conducãtoare sub imperiul panicei. Ce ne facem, nene? -era întrebarea care trecea din gurã in gurã, in cãutarea unui colac de salvare. La prea putini le-a trecut prin cap cã salvarea, dacã mai exista o salvare, consta tocmai prin prelungirea rezistentei pânã ce se va smulge dela inamic conditii onorabile de armistitiu. Inamicul ce-l avea in fatã de astãdatã poporul român nu era din categoria niciunuia din trecut. O cât de sumarã cunostintã a comunismului ar fi trebuit sã punã in gardã si pe cei mai ticãlosi Români cã, fatã de acest pericol nu existã salvare individualã, cãci comunismul utilizeazã temporar anumite medii sociale, dar apoi le distruge. A-ti cãuta scãparea in fraternizarea cu armatele bolsevice, echivala cu un act de sinucidere. Ei bine, tocmai aceastã elementarã intelepciune politicã, care se putea învãta dela orice om din popor, le-a lipsit tuturor acelora cari au colaborat, in forme si grade diferite, la nimicirea independentei nationale.
Rãspunderea principalã a actului dela 23 August cade asupra Germaniei. Dacã la 23 Ianuarie 1941, s'ar putea admite, cu oarecare butãvoinþã, cã, conducãtorii ei au fost victimele unor false informatii, când au luat absurda hotãrîre de a pune la dispozitia lui Antonescu trupele din România, dupã aceea, in decursul anilor care au urmat si mai ales dupã Stalingrad, si cu atât mai mult începând din primãvara anului 1944, era o aberatie sã mai accepte si sã garanteze prelungirea statu-quo-ului intern, cu legionarii în închisoare si cu toti trãdãtorii roind in jurul Maresalului. Germanii trebuia sã treacã peste susceptibilitatea bolnãvicioasã a lui Antonescu in materie de legionari si sã-l forteze sã-i reîncorporeze pe acestia in viata publicã. Era un act elementar de prevedere si dacã Maresalul nu-i întelegea, însemna cã avea alte planuri si tocmai aceastã rezistentã absurdã trebuia sã-i punã pe gânduri. Nu cumva si Antonescu se gândeste la o întoarcere a frontului si deaceea refuzã cu atâta încãpãtânare colaborarea legionarilor, pentru a nu-i stânjeni libertatea de miscare? In fata amenintãtoarei situatii depe front, atât legionarii din tarã cât si cei din Germania erau dispusi sã sarã in ajutorul Patriei,

fãrã a mai tine seamã de ce-a fost in trecut. Aceasta o stia si Antonescu.
Pe plan national, trebuie sã inversãm seria rãspunderilor, dela acei cari au executat actul si sã începem cu Maresalul Antonescu. Intr'adevãr, fãrã de ajutorul lui, fãrã permanenta ostracizare a legionarilor si fãrã de vidul politic ce s-a creat dupã evenimentele din Ianuarie, nu ar fi existat 23 August. 23 August este continuitatea si împlinirea lui 21 Ianuarie. Pe urmele loviturii contra Miscãrii, trebuia sã vinã inevitabil lovitura dela 23 August. Cu cadrele ce si le-a ales, guvernarea lui Antonescu nici nu putea sã aibã un alt sfârsit. El a creat, cum am spus si altãdatã, mediul prielnic in care s'a înfiripat si s'a desvoltat conspiratia. Ce putea sã vinã dela niste oameni care erau cu un picior in lagãrul aliatobolsevic si nu asteptau decât momentul oportun ca sã-l elimine, pentru a-si putea împlini impulsurile ce le primeau de peste hotare?
Nu trebue sã credem însã cã Maresalul a fost inselat de ceice s'au strâns in jurul lui. El a tolerat pãtrunderea acestor oameni de filiatie titulesciano-carlistã, cu scopul de a sãvârsi cu ajutorul lor desprinderea de Germania si trecerea in lagãrul aliat. Si el nutrea aceeasi idee ca, la momentul potrivit, sã facã saltul in tabãra victorioasã. Nici el nu avea de gând sã rãmânã legat de Germania pânã la ultima bãtãlie. Si deaceea si-a pregãtit piesele guvernative, adicã oamenii de încredere cu care sã poatã schimba cursul evenimentelor, elemente cunoscute a fi contra aliantei cu Germania. Dar, spre deosebire de sleahta de profitori din jurul lui, care nu se gândeau decât la propria lor salvare, trebue sã-i recunoastem Maresalului, pe lângã atâtea mari pãcate, aceastã clarviziune de ultim moment: el refuzã sã întoarcã armele contra aliatului german si vrea o iesire onorabilã din luptã; deasemenea, el refuzã orice compromis cu Aliatii care ar fi putut primejdui independenta României.
Deaceea, când a vãzut cã tratativele ce se duc in diverse pãrti sunt sterile, neavând alt rãspuns decât «intelegeti-vã cu Rusii», el a hotãrît sã continue lupta. In fata dezastrului din Moldova, provocat tocmai de oamenii ce si alesese, Maresalul nu s'a gândit la capitulare, ci a dat dispozitii sã se organizeze rezistenta pe linia Focsani-Nãmoloasa. Dar era prea târziu. Plasa era intinsã de oamenii ce-i credea loialii lui colaboratori si a cãzut in ea. Poate abia cãnd fusese închis in safe-ul dela Palatul Regal, se va fi gândit la legionari... Cu ei nu ar fi ajuns aici.
In ordinea descendentã si in al treilea loc, vinovãtia cade asupra sefilor de partide, Maniu si Brãtianu. Acestia nu au desmintit nici in aceste ceasuri grele pentru Patrie super ficialitatea si incompetenta partidelor in a trata problemele vitale ale natiunii. E greu de priceput ce-au avut in cap acesti oameni când au fãcut front comun cu comunistii, pentru a scoate România din rãzboiu. Dupã informatii din mai multe izvoare, rezultã cã ei îsi imaginau cã «marii nostri aliati», care acum erau Anglia si Statele Unite, vor interveni in favoarea Românie, oprind pe Rusi la Prut si chiar dacã vor întra in tarã pentru operatiile rãzboiului, mai târziu vor fi obligati, prin presiune diplomaticã, sã se retragã. In aceastã credintã au fost intãriti de faimoasele declaratii ale lui Molotov din Aprilie 1944, cã «Rusia Sovieticã va respecta regimul politic si social din România». De altã parte, aveau însã la dispozitie alte izvoare, cari le semnalau împãrtirea Europei in sfere de influentã si chiar dacã nu le-ar fi crezut pe acestea, rezultatele negative ale tratativelor dela Cairo si din alte pãrti ar fi trebuit sã le dea de gândit. Nici aceste clare avertismente nu le-au servit la nimic si s'au asvârlit in vâltoare, târînd dupã ei întreaga natiune.
De abia in al patrulea rând trebue fixatã rãspunderea Regelui Mihai, desi el este executorul material al actului. El nu dispunea de pregãtirea politicã necesarã ca sã-si dea

seama de rãul imens ce-l fãcea tãrii. El credea cã sãvârseste o mare faptã istoricã, asa cum îl asigura anturajul. Sub Carol a fost mizerabil educat, iar sub Antonescu a fost tinut departe de afacerile publice. Maresalul nu tolera niciun fel de amestec al Regelui in Stat, considerându-l necopt la minte si nepriceput.
Ura Regelui contra Maresalului pentru dispretul cu care era tratat, a înlesnit conspiraiei sã-l acapareze si apoi sã-l determine sã-si asume rãspunderea capitulãrii. Dar el nu ar fi îndrãznit sã facã acest pas fãrã de acoperirea partidelor. In umbra lui Maniu si Brãtianu si cu consimtãmântul acestora, a transformat Palatul intr'un centru de coordonare al firelor interne si externe care pregãtea rãsturnarea regimului si iesirea României din rãzboiu.
Evident, proclamatia Regelui Mihai a jucat un rol decisiv in schimbarea frontului, dar toatã lumea din tarã si toatã armata stiau cã Regele este flancat de partide in actiunea de «salvare» a Patriei. In fata acestei coalitii masive, Rege, partide, armatã, cine ar mai fi cutezat sã se ridice pentru a salva pe bietul om închis in safe si apoi predat lui Bodnãras?
Nu putem vorbi de o rãspundere «istoricã» a miilor de agenti, de transfugi, de rãsaduri titulesciene si carliste, de carieristi, care nu se gândeau decat sã profite din nenorocirea tãrii si sã ajungã ministri. Acestia s'au înmultit in mediul creat de Antonescu si au trecut la actiune sub ocrotirea sefilor de partide. Acestia reprezintã speta respingãtoare a hienelor politice care nu au alt ideal decât ca la orice schimbare sã-si procure o nouã sursã de beneficii. Cu atât mai putin se poate mentiona rolul «istoric» jucat de partidul comunist din România. Acest partid era o jalnicã expresie, format din câteva sute de indivizi, in mare parte streini si in mare parte aflându-se in inchisori si in lagãre. Cu efectivele ce le aveau disponibile nu ar fi putut asalta un comisariat de politie, necum sã-l rãstoarne pe Antonescu.
Actul dela 23 August, este un exemplu tipic de escaladare a iresponsabilitãtilor:

- guvernul german a patronat hibrida întocmire politicã condusã de Antonescu;
- bucurându-se de sprijinul lui Hitler, Maresalul a ocrotit actiunea de subminare a frontului, întreprinsã de partide;
- la rândul lor, partidele, ocrotite de Antonescu, au dat girul Regelui pentru a-l rãsturna pe Antonescu; sustinut de partide, Regele a pactat cu conspiratia, ale cãrei fire ultime erau legate de Internationala Comunistã;
- conspiratia cuibãritã chiar in Palatul Regal, a organizat lovitura dela 23 August si, ca vrednici epigoni ai lui Titulescu, au realizat planul acestuia din 1936, cu 8 ani mai târziu. România deschisese drum trupelor sovietice pentru a servi ca teritoriu de trecere spre Europa centralã;

Observãm, asadar, cã toate fortele cari, pe parcursul celor douã decenii de viatã româneascã liberã au guvernat tara, administrându-i rãni adânci si încã nevindecate, s'au reunit ca niste pâraie in albia largã a trãdãrii dela 23 August: partide, titulescieni, carlisti, antonescieni...
Singurã Miscarea Legionarã, eterna victimã a tuturor guvernãrilor, prigonitã de toate aceste formatiuni si curente, s'a opus alunecãrii României spre bolsevism si nu a avut niciun amestec in actul dela 23 August. Asa se explicã si calvarul ei neîntrerupt.

12. Ultima încercare

Cu guvernul dela Viena s'a făcut ultima încercare de a opri puhoiul bolsevic si de a salva independenta Statului român. A doua zi după lovitură, 24 August, eram eliberat din lagărul Sachsenhausen-Oranienburg si am fost condus in Alexanderplatz, unde Generalul Miller mi-a comunicat stirile uluitoare din România. In aceeasi seară, am plecat cu trenul spre Cartierul General al Fiihrer-ului din Prusia Orientală, unde am ajuns in dimineata de 25 August, însotit de Andreas Schmidt, Traian Borobaru si Alexandru Randa. Aici am aflat că se dăduse dispozitii de bombardare a Bucurestiului si de ocupare a Capitalei cu efectivele germane aflate in împrejurimi.
Inainte de masă am avut o lungă intrevedere cu Himmler, iar seara una mai scurtă cu Ribbentrop. In ziare se anuntase deja formarea unui guvern national-român. In după masa aceleasi zile, am redactat o proclamatie către tară, care a fost difuzată de Radio-Donau. In ipoteza ca nu reusea in terventia trupelor germane la Bucuresti, se luase hotărîrea să se astupe pasurile spre Transilvania si Banat. Pentru această eventualitate, sediul guvernului national-român, al cărui prim act a fost proclamatia mea, fusese fixat la Arad, un oras mai putin expus.
In dimineata de 26 August, am plecat cu avionul personal al lui Hitler la Viena, însotit de Borobaru si Andreas Schmidt, si, in continuare, la Budapesta. In capitala Ungariei am avut mai multe întrevederi, in zilele următoare, cu Generalul Phlebs, care tocmai atunci primise însărcinarea să organizeze rezistenta in regiunea Transilvania-Banat. Am examinat si problema cum ar putea fi stabilizat frontul, dupăce contralovitura dela Bucuresti esuase. Trupele rusesti se apropiau de Bucuresti, iar resturile armatei germane, câte au putut să scape, se retrăgeau spre pasurile transilvane. Nu am putut ajunge la niciun rezultat practic, deoarece situatia pe front luase o întorsătură gravă. Sustinuti de armata română, Rusii se revărsau vertiginos in toate directiile, apropiindu-se de munti. Insăsi cetatea transilvăneană era amenintată. In aceste condith, guvernul german a considerat că alegerea orasului Arad, ca resedintă a guvernului national-român, nu mai corespundea situatiei si a dispus fixarea activitătilor acestui guvern la Viena.
M'am intors la Viena si am început organizarea fortelor de care dispuneam. Abia am ajuns aici, si primesc o depesă dela Hitler prin care mă intreba dacă dispun de elemente pentru a închide pasurile din Transilvania. Trebuia să dau răspuns in câteva ore. I-am răspuns, cum era firesc, că nu am aceste forte, dat fiind scurtimea timpului ce s'a scurs dela eliberarea din lagăr si iuteala cu care se desfăsurau evenimentele. Eu pot să mobilizez aceste forte dacă dispun de spatiul necesar de mobilizare si timpul necesar. Fixam acest timp la minimum o lună de zile. In consecintă, ceream lui Hitler ca operatia de inchidere a pasurile spre Transilvania să o facă unitătile germane, rămânând ca eu, cu fortele ce le puteam mobiliza, să intervin ulterior, întărind progresiv apărarea pasurilor. De fapt eu inversam chestiunea si ceream un lucru imposibil, căci dacă Hitler ar fi dispus de aceste forte in spatiul transilvan, nu ar mai fi solicitat ajutorul meu. In toată România, inclusiv Transilvania, nu se găseau unităti de rezervă, incât lovitura dela 23 August surprinsese pe Germani in cea mai proastă situatie. Eu nu stiam atunci acest lucru si nici nu imi puteam imagina ca Statul Major german să săvârsească această imensă eroare. Hitler plătea încrederea ce si-o pusese in Antonescu, considerându-l nu numai aliat sigur, dar si capabil să domine situatia.
In acelasi răspuns, îi atrăgeam atentia asupra posibilitătii ca din interiorul tării să se realizeze o actiune de regrupare a fortelor nationale, cu obiectivul de a se inversa situatia

dela 23 August si a se restaura camaraderia de arme germano-românã. Imi dãdeam seama îneca depe atunci cã nu numai poporul, ci chiar si cei cari au contribuit la darâmarea frontului din Moldova, vor face a amarã experienta cu nãvãlitorii. Pentru acest scop i-am pus la dispozitia lui Hitler pe cel mai bun om pe care îl aveam, Constantin Stoicãnescu, cu misiunea de a se lãsa depãsit de trupele rusesti si apoi strecurându-se la Bucuresti, sã pregãteascã o contra-loviturã care sã anuleze beneficiile ce le-au tras Sovietele din capitularea României la 23 August. Acest plan i s'a pãrut lui Hitler atãt de interesant incât abia. primit rãspunsul meu, a si dispus trimiterea lui Stoicãnescu, ce abia iesise din lagãr, spre eel mai apropiat punct al frontului, pentru a putea pãtrunde in teritoriul ocupat, lãsându-se «invadat».
Dela Budapesta, Stoicãnescu a fost transferat la TârguMures si aici a asteptat ocuparea orasului. Dupã multe peripetii, a ajuns la Bucuresti, unde a luat contact cu serviciul secret german si a început actiunea de destrãmare a ceeaee se fãcuse la 23 August. Mai târziu sosise in tarã Petrascu cu Andreas Schmidt si alte grupe de legionari, parasutate, încât se crease o retea legionarã. Populatia, îngrozitã de fãrãdelegile armatei de ocupatie, sprijinea pe legionari, iar oamenii politici se întrebau unde se merge cu aceastã violentã crescãndã a elementelor comuniste, sprijinite de armata de ocupatie. Stoicãnescu observa cu aten~ie evolutia situatiei interne si in mãsura in care se inrãutãtea, isi multiplica legãturile.
Pentru a nu tulbura activitatea lui Stoicãnescu, am dat ordin echipelor care mergeau in tarã sã nu facã actele de sabotaj pentru care au fost pregãtite in Germania, asa cum voiau Abwehr-ul si alte servicii mai mici, ci numai informatii si reorganizarea Miscãrii. Petrascu se ocupa precumpãnitor de organizarea Miscãrii, iar Stoicãnescu, precumpãnitor de contactele cu înaltele sfere politice si militare. La sfãrsitul lui Ianuarie 1945, pregãtirile erau atât de înaintate încât s'a hotãrît întoarcerea lui Stoicãnescu in Germania pentru a expune Fuhrer-ului planul de realizare al contra-loviturii. Acest plan, de o constructie genialã, depãsea cu mult însãsi misiunea cu care fusese trimis in tarã. Dacã s'ar fi realizat, armata sovieticã ar fi suferit una din cele mai mari catastrofe din istoria rãzboiului. Intreg spatiul carpato-danubian ar fi fost eliberat dintr'o singurã loviturã si, probabil, avalansa, nu s'ar fi oprit pânã la Nistru, deoarece însisi Rusii se gãseau la capãtul sfortãrilor. Consecintele ar fi fost incalculabile pentru soarta întregului rãzboiu. Bãtãlia depe «Câmpiile Catalaunice», cum o numeam entuziasmati de grandioasa perspectivã, ar fi alungat pe Rusi din întreg Sud-Estul european si ar fi slãbit considerabil presiunea sovieticã pe Oder. Fãrã a merge atât de departe cu speculatiile pentru a crede cã rãzboiul punea fi câstigat in final, ne gândeam totusi cã Englezii, care ocupaserã Grecia, vor trebui sã sarã in ajutorul aliatului lor, îndreptându-si armatele spre Dunãre. Englezii nu puteau tolera o prelungire a rãzboiului din cauza temerii de noile arme germane. Si atunci nu exista altã solutie decât sã vinã ei sã ocupe România, ceeace ar fi modificat complet situatia din Balcani. Era unica sansã de salvare a independentei nationale... solutie la care se gândiserã si partidele.
Acest plan nu s'a putut realiza din cauza unui trãdãtor, telegrafistul serviciului secret german din România, un oarecare Dr. Tãranu din Timisoara, angajat de multi ani, încã din timpuri de pace. Desi Miscarea Legionarã din tarã dispunea de elemente pregãtite sã-l substituiascã, serviciul german a preferat sã-l pãstreze pe acest om, fiind verificat de atâtia. ani. Cert este cã dela o vreme toate mesaghle ce le primeam la Viena prin TFF erau predate de Tãranu si Rusilor. Cert este ed atunci când Stoicãnescu si Andreas Schmidt si-au anuntat sosirea la Viena cu un avion militar românesc, acest aviz a ajuns

in mâinile Rusilor, care au dat imediat alarma pe toatã linia frontului. Când avionul s'a ridicat din spatele frontului si voia sã se indrepte spre Apus, artileria anti-aerianã ruseascã a inceput sã tragã, doborându-l in flãcãri. Ocupantii s'au salvat, Stoicãnescu cu arsuri grave, iar Andreas Schmidt, cu rãni mai usoare. Au fost transportati la un spital si aici au venit Rusii si i-au ridicat. Dupãce s'au întremat într'o anumitã mãsurã, au fost supusi la interogatoriu si anchetatorii au aflat dela ei tot ce le trebuia. Ca urmare au fost arestati o serie de civili si militari, in frunte cu Generalul Avramescu, care era unul din factorii de bazã ai planului. Stoicãnescu si Andreas Schmidt au fost apoi dusi in Rusia, unde au murit într'un lagãr de exterminare.
Nu pot sã dau in cadrul acestui studiu toate amãnuntele planului. Tin numai sã precizez cã planul era perfectat de partea româneascã si rãmânea numai ca Hitler sã-si dea aprobarea. Ei veneau ca sã-i explice amploarea operatiei. In aceasi ipotezã si numai in aceastã ipotezã, ar fi participat si unitãtile românesti ce le pregãteam la Dollersheim, intr'o actiune spre tarã, dar nu pentru a lupta contra armatei române, ci contra inamicului care, strâns si încercuit, nu ar mai fi putut opune decât o slabã rezistentã. Trebue sã adaug cã Hitler era informat zi de zi de actiunea grupului legionaro-german dela Bucuresti. Telegramele primite la Viena erau transmise si Marelui Cartier German. Convins de importanta operatiei, Hitler a dat dispozitii, in cursul lunei Ianuarie 1945, ca sã se concentreze in Vestul Ungariei o armatã de soc, sub conducerea Generalului SS Sepp Dietrich. Nimeni nu pricepea rostul concentrãrii acestor divizii si inactivitatea lor prelungã in timp ce in regiunea Breslau situatia se agrava. Era trupa de soc destinatã sã atace si sã se uneascã cu armata românã, in eventualitatea cã s'ar fi trecut la executia planului.
Tot in cadrul actiunilor întreprinse de guvernul dela Viena, la inceputul lui Septembrie 1944, trebue mentionatã si organizarea primei linii de rezistentã in regiunea Banatului. Având ca bazã Banatul sârbesc, unde sub conducerea lui Pavel Onciu se formase un puternic grup legionar, s'au întreprins o serie de incursiuni in România, in speranta de a ajunge la Orsova inaintea Rusilor si a închide trecãtoarea Cernei.
Aceste incursiuni s'au realizat in colaborare cu grupul militar german din Banatul sârbesc, care trecuse sub ordinele Generalului Phleps. Un grup legionar, sub comanda lui Octavian Rosu, trimis special al guvernului dela Viena, pornind dela Vârset, a înaintat pânã la Oravita, luând in stãpânire judetul Caras. Un puternic detasament mixt germano-român, pornind dela Kikinda-Mare, a ocupat orãselul de frontierã Jimbolia si apoi s'a îndreptat spre Timisoara. Au ajuns pânã la marginea orasului, fãrã a întâmpina decât o slabã rezistentã, dar nu au putut pãtrunde in oras din cauza apropierii diviziilor sovietice. Aceste inaintãri nu au putut fi consolidate din cauza lipsei oricarei rezerve germane in acest spatiu. In Banatul sârbesc nu se gãseau decât trupe însãrcinate cu paza teritoriului si administratia localã. La 1 Octombrie 1944, a început evacuarea Banatului sârbesc si grupele de voluntari români existente aici s'au retras la Viena.
Dupã tragicul final al misiunii Stoicãnescu, guvernul dela Viena a continuat parasutãrile in tarã, in speranta cã se vor produce reactii din partea militarilor si chiar a partidelor politice, inselate in sperantele lor, lucru ce s'a si intâmplat. Cât priveste armata nationalã, am continuat pregãtirea ei, sub conducerea Generalului Platon Chirnoagã, cu aceeasi intensitate. Un regiment român a fost trimis sã ocupe pozitoo pe Oder oprind trecerea Rusilor peste fluviu si aici a primit botezul sângelui. Un alt regiment era pe punctul de a intra in luptã si chiar pãrãsise Dollersheim-ul pentru a participa la apãrarea Germaniei. In drum a fost surprins de evenimente si s'a dizolvat. Al treilea

regiment era încã in formare la Dollersheim.
Insfârsit, ultima actiune a guvernului dela Viena a fost retragerea unui grup de legionari in muntii din jurul lui Altausse, pentru a se reuni cu camarazii germani din unitãtile lui Skorzeny si a alcãtui grupe de guerillã contra Rusilor. Cum regiunea a fost ocupatã de Americani, Skorzeny a dat ordin de dizolvare a grupului.

13. Teheran

Cititorii se vor întreba dece într'o cercetare denumitã «Pentruce am pierdut rãzboiul din Rãsãrit», nu am vorbit nimic de cauza cauzelor, de întelegerea secretã dela Teheran între Roosevelt si Stalin, conform careia nu numai România, ci toate tãrile din Rãsãritul Europei erau trecute in orbita sovieticã.
Acest pact odios nu apartinea posibilitãtilor românesti de a-l împiedeca. Dar era de resortul guvernului român si al tuturor sferelor conducãtoare românesti sã cunoascã ce soartâ pregãteau «marii nostri aliati» României si sã ia toate mãsurile necesare pentru a nu cãdea victimã acestei conspiratii. Izvoare de informatii aveau mai mult decât îndestulãtoare. In afarã de depesile primite din întreaga lume, exista acea excelentã serie de articole scrise de Pamfil Seicaru in «Curentul», care a dus o campanie de opt luni pentru a trezi la realitate forurile conducãtoare. Dar din însesi rãspunsurile echivoce si evazive ce le primeau diversii emisari oficiali si particulari, in diversele capitale europene, unde luau contact cu Occidentalii, cei ce se agitau pentru iesirea României din rãzboiu ar fi trebuit sã se punã in gardã contra cursei ce ni se întindea. Si, in final, exista si acea sensibilitate specificã oricãrui om politic îngrijorat de soartea tãrii lui, acea finã intuitie a realitãtilor, când este in joc însãsi existenta neamului.
Nefiind întrunite conditiile necesare pentru o încetare a focului, nu trebuia sã se facã un pas spre trecerea in tabãra cealaltã. A proceda altfel, cunoscând perfidia si ferocitatea bolsevicilor, ar fi însemnat o asvârlire in necunoscut, exact ca un individ care s'ar lansa din avion fãrã parasutã. Parasuta natiunii era armata. Tocmai cunoasterea întelegerii dela Teheran trebuia sã fie argumentul cel mai puternic in mâna responsabililor de soarta tãrii ca sã refuze orice slãbire a frontului, atâta vreme cât nu exista un armistitiu in buna formã, bazat pe recunoasterea suveranitãtii nationale.
In aceastã privintã, e bine sã ne reamintim douã exemple concludente. Si Finlanda fusese sacrificatã de Roosevelt si trebuia sã fie absorbitã in imperiul comunist. In fata acestei primejdii, oamenii politici finlandezi s'au strâns in jurul Maresalului Mannerheim si au luptat pânã ce Rusii însisi le-au oferit o iesire onorabilã din rãzboiu.
Un alt exemplu este al Turciei, care mereu era impinsã de Churchill si Americani sã intre in rãzboiu, pentruca apoi, in fata unei ofensive germane, «sã-i sarã in ajutor» Rusii prin Caucaz, pentru a nu mai pãrãsi tara si a le pregãti si Turcilor soarta Românilor. Dar conducãtorii turci, temându-se de o aliantã cu Rusia, din experienta lor multi-secularã, au refuzat invitatia si au rãmas neutrali pânã in ultimele luni ale ostilitãtilor când declaratia de rãzboiu contra Puterilor Axei nu le mai putea produce niciun rãu.
La Teheran, România fusese vândutã de Americani Rusiei, dar pentru realizarea acestei tranzactii infame mai trebuia sã se smulgã si consimtãmântul victimei. Nu depindea decât de Români ca, printr'o politicã inteligentã, bazatã pe fermitate si ascutisul sabiei, sã scape la limitã din cursa ce li se întindea.

Horia Sima
(Biblioteca Documentarã "Generatia Nouã", Madrid, 1973
- Extras din Buletinul Comitetului National Româno-American,
Anul XV, 20 Aprilie 1972 cu revizuiri si adãugiri.